

ANNA RAIMONDO – BRUSSEL

Wat wilt u delen over uw huidige levens- en werkomstandigheden?

Ik ben tien jaar kunstenaar. Dat besepte ik gisteren (4 mei) toen ik mijn portfolio actualiseerde. U die dit nu leest, ja u, kunt u me een glimlach sturen om dat te vieren?

De lockdown en deze verjaardag vormen samen een passende gelegenheid voor een moment van reflectie, om even afstand te nemen en samen met u stil te staan bij dingen die mij het naast aan het hart liggen: over wat ik met mijn werk gedaan, geproduceerd, geprovoceerd, gegenereerd heb (of niet). Ik ben echt blij dat ik dat nu samen met u kan doen.

In die tien jaar heb ik veel geleerd over mijn manier van werken: ik heb niet echt nood aan een atelier of geavanceerde technologieën.

Wat in mijn artistieke praktijk centraal staat, is mensen van vlees en bloed ontmoeten, nieuwsgierigheid, het plezier in het luisteren. Voor mij is het essentieel om vragen te kunnen stellen rond dingen die me raken, en daarover in dialoog te gaan met mensen uit een andere leefwereld uit andere horizonten dan de mijne, En die dialoog aangaan in de uniciteit van het moment, van de plaats en de context.

Ik stel me vragen over de vormen die de samenwerking kan aannemen, over de rol die ik kan spelen en de machtsvormen waarvan ik als kunstenaar gebruik kan maken in rationele processen. Ik stel me vragen over de verantwoordelijkheid die ik heb als ik anekdotes, ideeën, dromen, zorgen die mensen me tijdens onze ontmoetingen toevertrouwen, formaliseer. Het is altijd mijn bedoeling om het unieke en het kostbare van elke stem te bewaren en resonanties, dissonanties, contrapunten met de andere te creëren, om tot soms onverwachte luisterwerken te komen.

Hoe doe je dat in tijden van lockdown? Waar is het lichaam momenteel geïsoleerd? Hoe het lichaam te veranderen? Is het mogelijk om radiofonische wezens te worden? Elektronische lichamen? Natuurlijk verlies je dan onder meer de geur en de aanraking, maar dankzij het internet, virtuele ontmoetingen, stemberichten, micro's en software voor audiomontage, kon ik in contact blijven en mijn onderzoek van bij mij thuis voort te zetten. Ik kon luistersessies produceren als kunstenaar, feministe, vriendin, dochter, enz.

Zo produceerde ik een nieuwe reeks podcasts met de titel *New genders of listening* om te onderzoeken wat 'genderspecifiek luisteren' zou kunnen zijn, op basis van gesprekken met kunstenaars die op totaal andere plekken wonen dan ik en met andere dingen bezig zijn, maar wel met performance en klank (de Braziliaanse kunstenaress Mariana Carvalho en de Canadese kunstenaar Erin Gee). Deze podcasts werden gestreamd tijdens het radiofestival *Oscillation Mayday Radio Marathon*, georganiseerd door het Laboratoire de Musique expérimentale et d'Art sonore Q02 en zijn nu beschikbaar op mijn *sound cloud*.

Ik ben blijven werken op afstand om hier in Brussel een nieuw participatief en feministisch project voor te bereiden: Q(ee)r Codes.

In de loop van deze periode verraste ik mijn vader of vriendinnen die jarig waren met een radioboedschap...

En ik lees, ik denk na, ik schrijf veel. Ik ben eigenlijk niet gestopt met werken, maar mijn werk heeft nieuwe vormen aangenomen en vooral een trager ritme.

Wat kunt u ons vertellen over de algemene situatie in de stad of het land waar u zich bevindt?

Ik stel vast dat Brussel zoals altijd een solidaire stad is, vol initiatieven die met grote spoed zijn opgestart.

Zo is er het SOS-Relief tool: <http://state-of-the-arts.net/sosrelief/> dat werd opgestart door het platform van Belgische kunstenaars State of the Arts (SOTA), om in een uitwisseling gebaseerd op vertrouwen, schenkingen aan mensen die het nodig hebben aan te moedigen.

Of het initiatief van de vzw Anneessens 25, opgezet door jonge mensen die voedsel brengen naar mensen met problemen.

Op politiek vlak ben ik echter erg kritisch over de manier waarop de pandemie werd aangepakt, de getroffen maatregelen, het moment waarop ze werden genomen, het gebrek aan informatie en vooral de slechte aanpak wat betreft de woonzorgcentra.

Volgens mij laten we in België, zoals in vele andere landen, eens te meer, en op een nog brutelere manier bevolkingsgroepen van tweede, derde en vierde rang (ouderen, vrouwen, vluchtelingen, sans-papiers en daklozen, gevangenen enz.) in de kou staan.

Wat is de impact van de pandemie op de productie en presentatie van uw werk?

Een reeks tentoonstellingen werd verschoven naar september of oktober en residenties werden virtueel. Ik experimenteerde meer en produceerde minder.

Hoe ziet u de nabije toekomst als kunstenaar?

Ik vraag me af welke vormen artistieke uitwisseling zal aannemen. Welke plaats zal het lichaam hebben, en in welke vorm? Ik hoop dat we een zekere sereniteit terugvinden voor contacten in levenden lijve...

Ik denk dat de radio (web-radio, podcasts, FM radio en piraten) een grote rol zal blijven spelen als ruimte voor artistieke samenwerking, uitwisseling en experimenten, en ook voor verschillende vormen van activisme.

Zijn er ideeën, gedachten, citaten, kunstwerken of boeken die u met anderen wil delen?

Ik hoop dat deze lockdown ook tot iets nieuws zal leiden, een gelegenheid is om de toekomst anders vorm te geven, en niet louter terug te keren tot de 'normaliteit' of te komen tot een 'nieuwe normaliteit', een term die me nog meer angst aanjaagt.

Want volgens mij heeft deze pauze ons de kans geboden om even afstand te nemen en nog duidelijker in te zien dat de 'normaliteit' seksistisch, racistisch en transfoob is en dat ze een groot deel van de bevolking onzichtbaar maakt.

Die 'normaliteit' die toelaat dat elke dag vrouwen bij hen thuis het slachtoffer zijn van geweld, verkrachting, vrouwenmoord.

Die 'normaliteit' die maakt dat de toegang tot een gezond leven en een deugdelijke woning nog altijd slechts het privilege is van een deel van de bevolking.

Die 'normaliteit' die maakt dat ouderlingen, vluchtelingen, daklozen minderwaardige burgers zijn die niet het recht hebben op een fatsoenlijk leven.

Die 'normaliteit' die van kunstenaars professionals maakt van een al te onzekere sector.

Die 'normaliteit' die nog altijd in grenzen geloofd, maar nog altijd niet in de realiteit van de milieuverontreiniging.

Ik vind dat allemaal hoe langer hoe minder aanvaardbaar vanuit een ethisch standpunt en ook hoe langer hoe minder houdbaar. En om tot radicale en nieuwe ideeën te komen, zou ik willen dat er in deze crisis beroep wordt gedaan op kunstenaars en filosofen.

Meer algemeen vraag ik me af of deze ervaring ons meer of minder menselijk zal maken dan voordien...

Wat dit betreft zou ik een voorbeeld willen aanhalen, niet uit België maar uit Italië (mijn land van herkomst): het project *Nuovo Forno del Pane* (Nieuwe broodoven) van het MAMBo, het museum van Bologna geleid door Lorenzo Balbi.

Naar aanleiding van de COVID-19 crisis lanceert het MAMBo dit project dat van het museum een productie- en residentieruimte wil maken, een atelier voor lokale kunstenaars die worden geselecteerd op basis van een open oproep. Ik zie dat als een reëel voorbeeld van nieuwe toekomstmogelijkheden met een humanistisch perspectief: net als brood, is kunst een dagelijks goed.